

Viltvoksende kunstnerisk utforskning

Hva kan vi lære av uforutsigbare, levende og lokale prosesser som motsetter seg kontroll; fra skoger og mer-enn-menneskelige relasjoner til materialers handlekraft, tidevannsrytmer, kroppslig nærvær og møter med urbant dyreliv? I en tid preget av prekære livsvilkår for alle arter og økosystemer, oppleves behovet for å utvikle nye former for oppmerksomhet, fellesskap, omsorg og sameksistens mer presserende enn noensinne.

Sansene våre endrer seg i takt med måten vi lever på. Menneskelig luktesans har for eksempel utviklet seg i samspill med vårt levesett, miljø og kosthold, og vår evne til å oppfatte bestemte lukter, som våt jord, har blitt svekket fordi den ikke lenger er avgjørende for vår overlevelse. Det vi ikke lenger trenger å lukte, lese eller gjenkjenne i omgivelsene våre, kan vi også miste språk for.¹

Under tittelen *ReWilding* presenterer de fire nyutdannede kunstnerne Annamária Zemková, Marie E. Preston, Sigurd Fiske Hokstad og Erlend Elvesveen individuelle prosjekter som samlet utforsker mulige former for sameksistens på tvers av arter, materialer, teknologier og økologiske prosesser. Gjennom sanselige, stedssensitive og materialbaserte undersøkelser spør de hvilke former for oppmerksomhet som kan gjenoppdages, og hvilke nye språk som kan utvikles når kunstnerisk praksis beveger seg bort fra kontroll, orden og fastlagte resultater.

Rewilding forstås ofte som en økologisk praksis: en måte å la landskap og økosystemer regenerere gjennom mindre menneskelig kontroll. Her utvides begrepet til å omfatte kunstnerisk utviklingsarbeid som en praksis der prosessen er en metode for å danne kunnskap, og der man arbeider med materialer, omgivelser og relasjoner slik de utfolder seg.

I installasjonen *Forest for the Trees* etablerer Marie E. Preston et sanselig skogslandskap: et diorama bygget av innsamlede naturmaterialer, håndtegnede illustrasjoner, malte nattlandskap på tekstil og skulpturer i resirkulert papp. Prosjektet begynner med en enkel, leken gest: å lage et lite tre av papirmaterialer, ta det med ut i skogen og fotografere det sammen med et levende tre. Treet som ble til papir blir igjen et tre blant trær. Denne beskjedne handlingen blir en metode for å gjenoppdage det nære landskapet, dele historier og bygge relasjoner, mellom mennesker, og mellom mennesker og natur. Preston inviterer oss til å senke tempoet, møte skogen som et levende fellesskap av organismer, og delta i gesten ved å ta vårt eget tre med ut i det ville.

Annamária Zemkovás *Metamorphosis of Home* utforsker forholdet mellom mennesker og andre arter, med duen som en sentral symbolsk figur. Gjennom tegning, poesi, vandring og intervensjoner i det offentlige rom følger Zemková duen som et bilde på ustabilitet, forskyvning, tilpasning og overlevelse. Håndtegnede, ofte forvrengte fuglefigurer kombineres med poetiske tekstfragmenter og plasseres langs veier, i småbyer og på urbane steder overflater. Verket eksisterer midlertidig og eksponert – sårbart for vær, tilfeldige møter, skade eller fjerning. På denne måten spør prosjektet hvordan man kan skape empati for dyr som ofte oppfattes som uønskede, samtidig som det åpner for refleksjoner rundt menneskelig sårbarhet, fremmedgjøring og søken etter et hjem. Installasjonen blir et hybrid møtepunkt mellom det urbane offentlige rommet og utstillingsstedet, der skillet mellom dem viskes ut og hvor de to offentlige sfærene overlapper.

Sigurd Fiske Hokstad utforsker veving som en materiell, sanselig og poetisk praksis. Ved å arbeide med rester, brukte tekstiler, funnede objekter og avfall lar han begrensningene i de tilgjengelige materialene

bli en aktiv del av verkets form og prosess. Arbeidene oppstår i spennet mellom kontroll og improvisasjon, håndverksmessig presisjon og en åpen, assosiativ arbeidsmetode. Hokstad undersøker også forholdet mellom veving, maleri og det digitale, og kobler vevens struktur til piksler, skjermer og eldre digitale teknologier der bilder bygges linje for linje. I kontrast til samtidens raske flyt insisterer hans praksisen på langsomhet, berøring, repetisjon og det håndlagde, i takt med tidevannets flo og fjære.

Erlend Elvesveens lydinstallasjon *Swarmm* undersøker forholdet mellom støy, beregning, klima, arbeid og kroppslig tilstedeværelse. Installasjonen består av svermer av datavifter, vanligvis brukt til å kjøle ned digitale systemer. Her trer viftene frem som lydlige og fysiske spor etter digitalt arbeid og teknologisk infrastruktur. Svermsystemet styres av temperaturforskjeller, og kombinerer rommets aktuelle temperatur med historiske klimadata fra Trondheim i 1972. Det termiske gapet mellom da og nå blir installasjonens kompositoriske motor: Jo større avviket er, desto høyere blir endringsfrekvensen. Når publikums kropper avgir varme, blir de del av installasjonen bare ved å være til stede. Slik gjør *Swarmm* sameksistensen med infrastrukturene som omgir oss sansbar – i varmen fra kroppene våre og i reststøyen fra prosesser som aldri var ment å høres.

Gjennom materialer, bilder, rom, handlinger og situasjoner gjør de fire kunstnerne komplekse spørsmål håndgripelige. De åpner opp for kritiske samtaler i offentligheten og danner midlertidige fellesskap der nye perspektiver kan prøves ut.

For første gang benyttes Strandveien 94 som arena for samtidskunst. Den gamle kullbunkeren fra 1942 er et rått, kaldt og monumentalt industribygg, langt fra den nøytrale rammen som vanligvis tilbys av den hvite kuben. Her møter verkene et rom som allerede bærer spor av arbeid, infrastruktur, havneaktivitet og krigshistorie. Beliggenheten på Nyhavna gjør utstillingen til en del av et større urbant landskap, der spørsmål om sted, økologi, fellesskap og byutvikling allerede er til stede.

Ved å plassere *ReWilding* her, rammes utstillingen inn som en kunstnerisk undersøkelse av et område i transformasjon, og av hvilken rolle kunstneriske perspektiver kan spille i forestillingen om nye offentlige rom.

Tekst av Margrete Abelsen, utstillingsprodusent ved Trøndelag senter for samtidskunst

